

15. junij 2015

SPOROČILO ZA JAVNOST št. 4

Čezmejni projekt PORETEKS

PONOVA UPORABA IN RECIKLIRANJE TEKSTILNIH ODPADKOV K VAROVANJU OKOLJA na čezmejnem območju (1.1.2014 – 17.6.2015)

Globalna industrija tekstila povzroča resne probleme kot so črpanje vodnih virov, poraba elektrike, uporaba kemikalij in pesticidov. Če bi vsak prebivalec ponovno uporabil ali predelal 1 kilogram oblačil, bi prihranili 6.000 litrov vode. Da bi k temu spodbudili čim širšo javnost in dvignili okoljsko ozaveščenost, projekt PORETEKS ponuja več praktičnih rešitev na področju ponovne uporabe in recikliranja odpadnega tekstila kot pomemben vir surovin na čezmejnem območju Slovenija – Hrvaška.

Mobilna aplikacija za pravilno ravnanje z odpadki

Z vzpostavitvijo dvojezične mobilne aplikacije o pravilnem ravnanju odpadkov na čezmejnem območju (Savinjska in Podravska regija, Medžimurska in Varaždinska regija) prispevamo k zmanjšanju količin komunalnih odpadkov in hkrati osveščamo uporabnike o družbeni odgovornosti do okolja. Z uporabo aplikacije prednostno izvemo, kako preprečiti nastajanje odpadkov, kako jih usmeriti v ponovno uporabo in kako jih pravilno ločiti za recikliranje. Te informacije so na voljo 24 ur na dan tako za tekstilne odpadke kot tudi za 500 drugih vrst odpadkov, ki so v bazi aplikacije.

Sistem zbiranja tekstilnih odpadkov

Projekt je vzpostavil sistem zbiranja tekstilnih odpadkov v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in postavili so se PORETEKS zabojniki na 20 čezmejnih lokacijah (Ptuj, Ormož, Rogaška Slatina, Čakovec, Varaždin). S sistemsko postavitvijo zabojnikov smo v projektnem obdobju zbrali pribl. 37 ton rabljenega in odpadnega tekstila. Sortirna analiza je pokazala, da je 60% zbranega tekstila primerne za ponovno uporabo, preostalih 40% pa je zaradi poškodb uporabnih za recikliranje.

Ponovna uporaba in recikliranje odpadnega tekstila

V ciklusu treh modnih delavnic (Ptuj, Čakovec, Varaždin) smo izvedli 144 urni program usposabljanja inovativne obnove rabljenega tekstila, kjer je 50 iskalcev zaposlitve in 20 prostovoljcev sprejelo izziv, se preizkusilo v obnovi in oblikovanju modnih oblačil iz zbranih rabljenih tekstilij pod strokovnim mentorstvom slovenskih in hrvaških modnih oblikovalcev. S programom usposabljanja so udeleženci pridobili veščine, znanja in izkušnje na področju ponovne uporabe ter vzpodbudo za kasnejšo (samo)zaposlitev na tem področju.

Tisti del odpadnega tekstila, ki se ga ni dalo ponovno uporabiti, smo reciklirali za namen izdelave izolacije. To je izolacija iz kosmičev tekstilnih odpadkov, katerim so dodane snovi za zaviranje gorljivosti, povečanje obstojnosti in zaščito pred insekti in zajedalci. Preliminarni rezultati toplotno izolativnih lastnosti so pokazali velik prihranek energije ($U = 2,74 \text{ W/m}^2\text{K}$) v primerjavi pred izvedbo izolacije ($U = 0,08 \text{ W/m}^2\text{K}$) in bodo pomembno vplivali na razvoj tovrstnih zelenih tehnologij na čezmejnem območju.

Modne revije inovativne obnove rabljenega tekstila

Z namenom osveščanja je bila predstavljena nova generacija eko-kreacij v okviru treh modnih revij (Ptuj, Čakovec in čezmejna v Varaždinu). Velik odziv širše javnosti (pribl. 800 obiskovalcev) je sporočilo, da smo okoljsko odgovorni do svojega planeta, ponovna uporaba in reciklaža koristna za družbo in spodbuja zavedanje, da so naravni viri za globalno proizvodnjo novega tekstila omejeni. Predstavljenih je bilo približno 120 izbranih eko-kreacij, ki so jih ustvarili udeleženci modnih delavnic.

Trajnost projekta Poreteks

Trajnost projekta je dosežena, saj se zbiranje odpadnega tekstila nadaljuje, mobilna aplikacija o pravilnem ločevanju odpadkov še bo naprej dosegljiva 24 ur na dan, izvajale se bodo praktične delavnice za mlade in prostovoljce; slednjim bo s pridobljenimi izkušnjami, znanji o obnovi rabljenega tekstila dana možnost kasnejše zaposlitve na tem področju. Bistveno smo prispevali k zmanjšanju količin komunalnih odpadkov (37 ton), izboljšali okoljsko osveščenost med prebivalci o pomenu varovanja življenjskega okolja in dvignili zavest o potrebni spremembi potrošniškega trenda za čistejše in bolj zdravo okolje. Prenos izkušenj in v projektu razvitih praks na druga območja in interesna področja bomo razširjali tudi v prihodnje, saj je potencialni trg tekstilnih odpadkov v Sloveniji okrog 30.000 ton letno (45.000 ton na Hrvaškem), modni trendi se hitro spreminjajo, zato se v prihodnje pričakuje še naraščanje količin rabljenega in odpadnega tekstila.

Projekt Poreteks se izvaja v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja Slovenija-Hrvaška 2007-2013 in je sofinanciran s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj ter Službe vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Partnerstvo projekta PORETEKS:

ZRS Bistra Ptuj (vodilni partner), Javne službe Ptuj d.o.o., Okoljsko raziskovalni zavod, Javna razvojna agencija občine Ormož, Mestno komunalno podjetje Čakom, Razvojna agencija mesta Čakovec - Čakra in Varaždinsko združenje za promocijo kulture in mode Evolution iz Varaždina.

Za dodatne informacije: bistra@bistra.si